

Ko nepabaigė **VP Market**,
padarė **A. Butkevičius** vyriausybė 😊
(vienos didelės aferos chronologija)

R.K.

2014 m. lapkritis

2004 metai

- **Pirma**, 2004 m. (anot žiniasklaidos nusipirktas) naujas **Elektros energetikos įstatymas**: kainų **kepurės t/b nustatomos pagal buhalterinę elektros energetikos įmonių vertę**
- **Antra**, turto indeksavimas VST, RST, LE kelis kartus
- **Trečia**, pasekmės:
  - VKEKK vadas V.Jankauskas: **elektra turi brangti 2 kartus** (kita skaidrė);
  - nuo 2005 m. pradžios - „**pereinamasis laikotarpis**“: elektra branginama tik 10 proc.;
  - **R.K.:**
    - vis tai – „**amžiaus aferą**“: jei **pilnai įgyvendins, ekonomikos augimui beveik „šakės“**, nedraugiški Rytai nesugalvotų didesnės diversijos už šią, savų rankomis padarytą;
    - **pažyma** apie tai 2004 m. pabaigoje įteikiama prezidento V. Adamkaus patarėjams R. Vilpišauskui ir N. Udrėnui; 2005 m. pradžioje Seimo pirmininkui A.Paulauskui (Seime) ir premjerui A. M. Brazauskui (per analitikų susitikimą su vyr-be, pasakant, kad euro įvedimo planą tai iš esmės „laidoja“); **KAIP ĮPRASTA – VISIEMS DZIN** 😊
    - to užteko (kartu su viešojo transporto branginimu), kad **sužlugdyt euro įvedimą 2007 m.** (RISKS IN FULFILLING MAASTRICHT CONVERGENCE CRITERIA: LITHUANIA'S PERSPECTIVE http://neris.mii.lt/~ekonomika/Econlib/Kuodis_2005b.pdf)

Ž. Damauskas: “Energetikams bus atrištos rankos kelti kainas” “Lietuvos rytas” 2004.10.27

- “Kaip sakė komisijos vadovas Vidmantas Jankauskas, elektros kainos didėja dėl Elektros energetikos įstatyme įtvirtintų nuostatų. Pagal įstatymą energetikos bendrovių **pelnas skaičiuojamas nuo turto vertės**. Pradėjusios taikyti **tarptautinius ir verslo apskaitos standartus** įmonės iš naujo vertino savo **turtą atkuriamąja verte**. Tokiu būdu **skirstomųjų tinklų turto vertė padidėjo triskart.**”
- “Tačiau rugpjūtį komisija nutarė, kad:
  - pelno norma *trejus artimiausius metus* negalės būti skaičiuojama pagal naują turto vertę.
  - Tuo tarpu turto nusidėvėjimas bus skaičiuojamas nuo naujos turto vertės.”
- Pasak komisijos vadovo, **jeigu pelną įmonės skaičiuotų nuo naujai perkainoto turto, viršutinės elektros kainų ribos būtų didėjusios ne 4 centais už kilovatvalandę, o daugiau negu dvigubai.**”

2005-2007 m.

- Visa tai **padėjo pamatus LEO LT**:
  - RST ir VST turto indeksavimo pagrindu paprašė didesnių kainų kepurių, o LE – ne (atsitiktinumas? 😊)
  - RST daug investuoja 2005-2006 metais, o VST – ne
  - pasekmėje **gerokai geresni laisvi pinigų srautai pas VST versus RST/LE**: kodėl gi nepasimainius akcijomis (prisidengiant neva VAE statyba, nors VPM net nemastė ta kryptim:)
- **R.Kuodis** prieš V.Adamkui pasirašant LEO įstatymą: LEO LT yra „**amžiaus aferos karūna**“ (2008.02.05: R.Kuodis: „Leo LT“ – vienos didelės aferos karūna (Delfi) http://neris.mii.lt/~ekonomika/Econlib/Kuodis_2008n.pdf).

2009 m.

- Dėl visuomenės spaudimo **A. Sekmokas ir A. Kubilius**:
  - vis tik išardo LEO LT,
  - nors pradžioje nori jį gelbėti (neva tai „įvaizdžio“ problema, todėl eik, R.K., ir vadovauk LEO tarybai. R.K.: „nors Just. Marcinkevičių paskirkit, tai LEO LT nebeišgelbės“)
- **R.K.: kainų kepurės t/b nustatomos ne pagal turto vertę, o pagal vidutinius ekonominius kaštus, ką ir sako reguliavimo teorija**:
  - www.ekonomika.org 2005.11.29 Laisvosios rinkos instituto konferencijoje “Rinka ar politika Lietuvos energetikoje” mano skaitytą pranešimą “**Natūralios monopolijos Lietuvoje: ar yra alternatyva protingam reguliavimui**”;
  - www.ekonomika.org 2007.02.09: pranešimas LLRI konferencijoje “Vidaus grėsmės Lietuvos energetikoje”.
  - www.ekonomika.org 2009.04.08: pranešimas “**Dėl kainų kepurų reguliavimo energetikoje**”, kurį būčiau padaręs LLRI diskusijoje Seime “Energetika - viešoji gėrybė ar verslas,,;”
  - www.ekonomika.org 2013.05.06: **vėl ir vėl dėl energetikos reguliavimo problemų** (nepriklausomų šilumos tiekėjų).

2014 m.

- LRV nutarimas „**DĖL VALSTYBĖS REGULIUOJAMŲ KAINŲ ELEKTROS ENERGETIKOS SEKTORIUJE NUSTATYMO PRINCIPŲ APRAŠO PATVIRTINIMO**“ 2014 m. rugsėjo 24 d. Nr. 1026 (ačiū V. Pakalkaitei už nuorodą ir skaičius)
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=483494&p_tr2=2
- Punktas 20.2.4 nusako, koku pagreičiu didės ta reguliuojamo turto vertė ir kad per 10 metų bus taip, kaip finansinėse ataskaitose.
- Pavyzdžiui:

	"Lesto"	"Litgrid"
RAB –	1693,2 mln. Lt	818,1 mln. Lt
FA –	4007,7 mln. Lt	1851,9 mln. Lt
- „VKEKK vadovė **D. Korskaitė** kritikavo Vyriausybės priimtą nutarimą. Ji teigė nemačiusi jokių tyrimų ar analizės, kodėl būtina didinti energetikos įmonių vertę. Todėl ji **prieštaravo naujajai tvarkai.**“ <http://www.lrytas.lt/-/14171218751414878644-%C5%BEada-kad-naujov%C4%97s-elektros-nepabrangins.htm>

- „Tačiau visiškai priešingos nuomonės besilaikantis **R.Masiulis tikino nematantis jokių konfliktų su rinkos reguliuotojais**. „Nieko panašaus nėra. Stengsimės, kad tarifas būtų kiek įmanoma mažesnis“, – kalbėjo ministras. Energetikai anksčiau yra apskaičiavę, kiek didės valstybinių įmonių vertė per dešimtmetį. Mat pelno skaičiavimas priklauso ir nuo turto įvertinimo. Tačiau energetikai nelinkę dalytis paslaptimi, kiek per dešimtmetį gali padidėti bendrovių pajamos. (ten pat)
- Vytautas **Plunksnis**, Lietuvos investuotojų asociacijos valdybos pirmininkas: „Energetikos įmonių **pelnas yra reguliuojamas** ir jį iš esmės **nulemia reguliuojamo turto vertė**. Todėl **kad ir ką kalbėtų energetikai**, didėjant turtui, nuo kurio skaičiuojamas pelnas, atitinkamai gerės ir rezultatas, o už tai sumokės visi vartotojai. 2015–2020 metais skaičiuojant tarifus vidutinė svertinė kapitalo kaina yra 6,79 proc. Todėl **jeigu „Litgrid“ reguliuojamas turtas išaugs daugiau nei milijardu litų, įmonės pelnas padidės apie 70 mln. litų, o LESTO atveju turto vertės augimas 2,3 mlrd. litų lems pelno padidėjimą apie 155 mln. litų**. „Litgrid“ atveju nauja turto vertė bus pasiekta **per 5 metus**, o LESTO – **per 10 metų**, todėl **iš pradžių įtaka vartotojams nebus itin didelė** (apie 30 mln. litų per metus).“ (ten pat)

Išvados

- DAR KARTĄ☺:
  - kainų kepurės t/b nustatomos pagal vidutinius ekonominius KĄSTUS, o ne TURTO VERTE. Jei taip būtų dariusi VKEKK, kaip ne kartą jai buvo siūlyta (paskutinį kartą 2014 m. rudenį su VKEKK susitikus LB valdybai), D. Korsakaitei nereiktų „prieštarauti LRV nutarimui“, nes jis išvestinė problema dėl įdingu reguliavimo principų Lietuvoje;
  - investiciniai energetikų „poreikiai“ t/b įvertinti su KĄSTŲ IR NAUDOS ANALIZE, ir tik tada žiūrima kaip ir kada juos finansuoti, jei įrodys, kad verta;
  - **VKEKK turi skelbt kainų kepurų apskaičiavimo SKAIČIUOKLES VIEŠAI**, tada visuomenė ir analitikai turės galimybę įvertinti kainodaros skaidrumą.